herpy

KAMÆLEONER

Meller's Chameleon

Trioceros melleri

Trioceros melleri er den største kamæleon på det afrikanske fastland. Den bliver op til 60 cm lang, bærer et enkelt lille horn på snuden og lever i buskede savanner og lyse skove i Tanzania, Malawi og Mozambique. Arten kræver meget plads, rigeligt vand og kølige, fugtige nætter og hører kun hjemme hos en erfaren holder.

Familie: Chamaeleonidae Tidligere navn: *Chamaeleo melleri; Ensirostris melleri* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**30-60 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**300-500 g**
Levetid	**5-14 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Savanne og tørskov**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 90 × 150 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-28 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**15-20 °C**
Luftfugtighed	**40-100 %**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**15-80 æg**
Kuld pr. år	**1**
Inkubation	**180-270 dage** ved 24-26 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Trioceros*. Handel over grænser kræver CITES- og EU-dokumenter, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø efter bekendtgørelse nr. 1588 af 9.12.2024. Kamæleoner er ikke omfattet af den danske forbudsliste for private (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst.

Om arten

Trioceros melleri er den største kamæleon uden for Madagaskar. Voksne dyr måler typisk 30-60 cm i alt, halen medregnet, og vejer 300-500 g. Enkelte meget store dyr skal have nået 76 cm og over 600 g. Hunnen er lidt mindre end hannen og har svagere udviklede kamme.

Kroppen er kraftig, og halen er forholdsvis kort, omkring en tredjedel af kropslængden. Hovedet er lille og aflangt, med en skarp midterkam fra øjnene til snuden, som bærer ét lille horn. Nakkelapperne er kraftigt forstørrede, og på struben ligger der langsgående rækker af store, kornede skæl. Grundfarven er mørk skovgrøn med gule og hvide bånd og pletter på siderne.

Farveskiftet afspejler stemning og helbred. Mild uro viser sig som mørke pletter, der bliver til sort marmorering, når dyret bliver mere oprevet. Kraftig stress gør dyret først trækulsgråt og siden hvidt med gule striber. En syg kamæleon kan være plettet i brunt, gråt, lyserødt eller hvidt, mens en drægtig hun er sort, creme og grå og tydeligt buet af æg.

Artsnavnet *melleri* hædrer lægen og botanikeren Charles James Meller (1836-1869), der rejste med Livingstone i det nuværende Malawi og skaffede det dyr, som arten blev beskrevet efter i 1865.

Hannerne er stærkt aggressive over for artsfæller, og hunnerne lidt mindre. Over for mennesker spænder adfærden fra sky til moderat aggressiv. Vildfangne dyr bærer ofte en tung parasitbelastning og klarer sig dårligt i fangenskab, så arten bør kun anskaffes som opdrættet dyr.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Trioceros melleri lever i det østlige Afrika: i kystlandet i Tanzania, i Malawi og i det nordlige Mozambique. Den findes især fra havniveau og op til omkring 800 m, men i det sydlige Malawi også højere, og typelokaliteten er Zomba-bjerget. Arten regnes for almindelig i sit område. I byer som Blantyre i Malawi ses dyrene ofte i haver og på veje, især i regntiden.

Klimaet varierer mellem bestandene. Kender man dyrets oprindelsesområde, kan forholdene efterlignes tættere.

> **Oprindelig udbredelse:** Malawi, Mozambique og Tanzania.

LEVESTED

Arten lever i buskede savanner, skovbryn og lysåbne skove, hvor den opholder sig højt oppe i træer og buske. Den bevæger sig langsomt rundt om grenen, så den hele tiden har grenen mellem sig og en iagttager. Synet er skarpt, og den opdager fare på lang afstand.

Klimaet har en regntid fra oktober til maj og en tørtid resten af året. Dagslængden er tæt på 12 timer året rundt og højst omkring 13 timer i december. I Tanzania når dagtemperaturen i regntiden op til omkring 32 °C og natten ligger på 21-23 °C. I tørtiden er det 27-28 °C om dagen og 16-17 °C om natten. I Malawi er det lidt køligere, med op til omkring 29 °C om dagen og 20 °C om natten i regntiden og omkring 24 °C om dagen og 14-15 °C om natten i tørtiden. I regntiden går hannerne på jagt efter hunner, og hunnerne søger æglægningssted, så dyrene færdes mere på jorden.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 120 × 90 × 150 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre. Arten bliver stor og tung, og et helt rum eller en stor voliere er ikke for meget. Unge dyr kan i en kort periode bo i 60 × 60 × 60 cm, men vokser hurtigt ud af det. Ét dyr pr. terrarie, også hunner, og dyrene må ikke kunne se hinanden. Fri flugt i et stort rum med flere adskilte solpladser og vandingspunkter er en mulighed for den erfarne, men den kræver meget plads og tilsyn.

Vælg et netterrarie med ramme af metal eller træ, så der er god ventilation, og skimmel ikke får fat ved den høje natfugt. Placér terrariet så højt, at dyrets øjne er over dine, for det giver ro.

Indret med mange kraftige grene og lianer i flere højder, store levende planter som ficus og pothos og både en åben solplads og skyggede, tætte områder. Grenene skal kunne bære et tungt dyr. Brug ikke jord eller mos som bund, for de holder på vandet; en fast bund med afløb og en spand under fjerner overskydende vand.

Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Dagtemperaturen i terrariet skal være 22-28 °C, og på solpladsen under lampen 29-32 °C. Angivelserne for dagen svinger fra 22-25 til 27-29 °C; den varme ende passer bedst til dyr fra kysten af Tanzania. Om natten skal temperaturen falde til 15-20 °C. Det tydelige fald mellem dag og nat er en del af artens rytme, og en varm lejlighed kan kræve køling om sommeren.

For megen varme udtørrer dyret og giver varmestress, og for lav temperatur forstyrrer fordøjelsen. Hæng varmelampen over terrariet i en afstand, hvor varmen er blid, og tjek solpladsens overfladetemperatur med et IR-termometer. Kamæleoner mærker forbrænding dårligt, så start hellere for lavt end for højt.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal følge døgnet: 40-50 % om dagen og over 90 % om natten. Konstant fugt giver åndedrætsinfektioner og svampe, så alle overflader skal tørre op i løbet af dagen. Sørg for luftbevægelse, når fugten er høj.

Natfugten skabes med et tågeanlæg eller en ultralydsfugter og sprøjtning. Dyret drikker vanddråber fra bladene, ikke fra en skål, og er en langsom drikker. Et drypanlæg med stor vandbeholder eller et sprinkleranlæg sikrer, at dråberne er der, flere gange om dagen. Dyret skal have rigeligt vand hver dag, for det går hurtigt tilbage, hvis vandet svigter. Angivelserne svinger fra 40-50 % om dagen til konstant 95-100 %; en tør periode om dagen mindsker risikoen for infektioner. To digitale hygrometre i hver sin ende af terrariet viser, om døgnrytmen holder.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og har brug for kraftigt lys 12 timer i døgnet. Brug et T5 HO-UVB-rør i en enkeltreflektor over terrariets længde, og supplér med fuldspektrum- eller plantelys, så planterne trives.

UVB er nødvendig for kalkoptagelsen. Arten regnes til Ferguson-zone 2: den soler sig af og til og sidder ellers i delvis skygge. Sigt efter et UV-indeks på 2-3 på solgrenen og lavere i resten af terrariet. Afstanden afhænger af røret: et rør på 6 % sidder omkring 15 cm fra solgrenen, et på 12 % mindst 30 cm. Dyret skal kunne trække ned i skygge. Kontrollér med en UV-måler, og skift røret efter producentens anvisning.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

T. melleri er insektæder. Giv varierede, store foderdyr: fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, silkeormepupper, vandrende pinde og sorte soldaterfluelarver. Arten kan tage små hvirveldyr i naturen, men det er ikke nødvendigt i fangenskab.

Unger får frugtfluer og små fårekyllinger flere gange om dagen og skifter efter omkring tre uger til husfluer og større fårekyllinger. Voksne dyr får 1-2 store insekter dagligt eller hver anden dag. Giv foderet med pincet mellem grene og blade, så dyret jager naturligt og ikke sluger bundmateriale.

Foderdyrene skal være fodret med grønt og korn. Drys kalk uden D3 på de fleste måltider, giv kalk med D3 omkring én gang om ugen og multivitamin højst én gang om måneden. Arten tåler overdosering dårligt og kan få ødem.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten holdes enkeltvis hele livet. Hanner er stærkt territoriale, og selv et par i et stort terrarie giver problemer; to dyr samles kun kortvarigt til parring. Hunnen er lidt mildere, men heller ikke egnet til gruppehold.

Dyret er et udstillingsdyr og ikke et kæledyr. Over for mennesker kan det være sky eller moderat aggressivt og viser det ved at gabe, puste sig op og blive mørkt. Giv et nyt dyr 1-2 uger i fred og undgå håndtering, medmindre det er nødvendigt. Stress viser sig som mørke pletter og sort marmorering, og det giver sygdom på sigt.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnen er lidt mindre end hannen og har mindre midterkam foran øjnene og svagere rygkam og nakkelapper. Hannen er kraftigere og har større nakkelapper. Alder og vægt ved første avl er ikke dokumenteret.

Hunner kan gemme sæd og lægge flere kuld måneder efter en enkelt parring.

PARRING

Avl er vanskelig og kræver meget stabile forhold. Regntid og tørtid i naturen giver en sæsonrytme, og parringen følger regntiden, hvor hannerne opsøger hunnerne. Dyrene må ikke holdes sammen som par. Før hunnen til hannens terrarie og skil dyrene, så snart parringen er overstået eller hunnen afviser. Et par, der holdes sammen hele tiden, viser sjældent god parringsadfærd.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger ét kuld om året på 15-80 æg. Angivelserne svinger fra 15-70 til 40-80. Den drægtige hun skifter farve til sort, creme og grå og bliver tydeligt rund. Giv hende en æglægningsbeholder med en dybde på omkring 30 cm fyldt med fugtig sand eller perlit, så hun kan grave. Uden et egnet sted kan hun holde æggene tilbage, hvilket kan være dødeligt.

Efter lægningen skal hunnen have nærende føde og ekstra kalk for at komme sig.

INKUBATION

Æggene flyttes til en rugemaskine med fugtigt, luftigt substrat som perlit eller vermiculit. Temperaturen skal være stabil på 24-26 °C og luftfugtigheden omkring 70 %. Rugetiden er 6-9 måneder. Svingninger i forholdene giver døde fostre, så brug en termostat og kontrollér dagligt.

Om en kølig periode under rugningen gavner, som hos flere andre kamæleoner, er ikke kendt.

OPDRÆT AF UNGER

Nyklækkede unger er omkring 10 cm lange. De skal have små foderdyr, frugtfluer og små fårekyllinger flere gange om dagen i de første tre uger, derefter husfluer og større fårekyllinger. Drys foderet med kalk, så skelettet udvikler sig rigtigt.

Hold hver unge for sig i et hybridterrarie med samme klima som de voksne, med høj natfugt og rigeligt løv. De unge dyr flyttes op i større terrarier, efterhånden som de vokser.

Sundhed og typiske fejl

Typiske problemer og fejl i pasningen:

- Parasitter hos vildfangne dyr, både tarmorme og filarier under huden. Medicinsk ormebehandling, der dræber alle filarier på én gang, kan give et livsfarligt chok, og kirurgisk fjernelse er ofte sikrere. Dyret bør derfor altid være opdrættet.
- Dehydrering, hvis dryp eller sprøjtning udebliver; arten går hurtigere tilbage end mange andre kamæleoner.
- Luftvejsinfektioner og svamp ved konstant høj fugt og stillestående luft.
- Knoglesvind (MBD) ved for lidt UVB eller kalk.
- Ødem og skader ved overdosering af vitaminer, især A og D3.
- Brandsår fra varmelampen.
- Æghæmning hos hunner uden en egnet æglægningsplads.

Vej dyret hver måned. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr ved ophørt fødeindtagelse, slaphed, mørk farve eller åndedrætsbesvær.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.